

Záverečná karta projektu

Názov projektu Evidenčné číslo projektu **APVV-15-0322**

Konkurencieschopnosť, ekonomický rast a prežitie firiem

Zodpovedný riešiteľ **prof. Ing. Pavol Ochotnický, CSc.**

Príjemca **Ekonomická univerzita v Bratislave - Národohospodárska fakulta**

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

Katedra financií, Národohospodárska fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

-

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

-

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

1. Konkurencieschopnosť, ekonomický rast a prežitie firiem. 2019. Vedecká monografia. Wolters Kluwer ČR. 1. vyd. 167 s. ISBN 978-80-7598-628-3. OCHOTNICKÝ, P. - KISELÁKOVÁ, D.
2. The Altman's Revised Z'-Score Model, Non-financial Information and Macroeconomic Variables: Case of Slovak SMEs. In Ekonomický časopis : časopis pre ekonomickú teóriu, hospodársku politiku, spoločensko-ekonomické prognózovanie = journal for economic theory, economic policy, social and economic forecasting. - Bratislava : Ekonomický ústav SAV : Prognostický ústav SAV, 2019. ISSN 0013-3035, 2019, roč. 67, č. 4, s. 335-366. APVV-15-0322. Káčer, M. - Ochotnický, P. - Alexy, M.
3. Balance-of-Payments-Constrained Approach: Convergence Sustainability in the Region of Central and Eastern Europe; Emerging Markets Finance & Trade, 1–12, 2019, Copyright © Taylor & Francis Group, LLC, ISSN: 1540-496X print/1558-0938 online, DOI: <https://doi.org/10.1080/1540496X.2018.1543> Leško, P. - Muchová, E.
4. Competitiveness and Its Impact on Sustainability, Business Environment, and Human Development of EU (28) Countries in terms of Global Multi-Criteria Indices. In: Sustainability. Volume 11, Issue 12, p. 1 - 25, ISSN 2071-1050. 2019. Kiseľáková, D., Šofranková, B., Gombár, M., Čabinová, V., Onuferová, E.
5. Gender Diversity and Educational Attainment in Non-Listed Private Firms: Evidence from Slovakia. Acta Oeconomica. 2019, Periodical of the Hungarian Academy of Sciences, Print, Corvinus University of Budapest, Department of Macroeconomics, Fővám tér 8, Budapest, H-1093, Hungary July 22, 2019, ISSN 1588-2659 - indexovaný WOS a SCOPUS; Ochotnický, P. – Wilson, N. – Káčer, M. – Alexy, M.

6. The evaluation of competitive position of EU-28 economies with using global multi-criteria indices. In: Equilibrium. Quarterly Journal of Economics and Economic Policy. Volume 14, Issue 3, p. 441-462, ISSN 1689-765X. – indexovaný WOS a SCOPUS. 2019. Kiseláková, D. - Šofranková, B. - Onuferová, E. - Čabinová, V.

Uplatnenie výsledkov projektu

Projekt okrem svojich zistení a prínosov pre rozšírenie vedeckých a empirických poznatkov vo vedeckých a prakticky zameraných publikáciách riešiteľov zhodnotil bariéry pre rast konkurencieschopnosti ekonomiky SR ako zdroja rastu a prežitia firiem. Z pohľadu uplatnenia výsledkov pre verejné politiky riešiteľský tím zmapoval silné a slabé stránky konkurencieschopnosti ekonomiky SR, čím popri čiastkových námetoch definoval strategické priority pre politiku konkurencieschopnosti SR. Keďže fungovanie verejného a súkromného sektora kooperačným spôsobom sa priamo premieta do kvality sociálno-ekonomického rozvoja, spokojnosti obyvateľstva, do vzájomnej dôvery medzi predstaviteľmi vlády, verejných inštitúcií, podnikateľov, obyvateľstva, a aj do samotnej miery ekonomického rastu, potenciál pre rast konkurencieschopnosti Slovenska spočíva najmä v zlepšení tvorby, koordinácie verejných politík a ich predvídateľnosti, v oblasti kvality fungovania štátnej, verejnej služby a jej stability. Ekonomika SR najviac z hľadiska predvídateľnosti podnikateľského prostredia a z pohľadu konkurencieschopnosti zaostáva v oblasti získavania stavebných povolení. Kvalita a efektívnosť verejných inštitúcií, inovačná schopnosť a aktivita, výdavky na výskum, vývoj a inovácie patria v SR medzi ďalšie najkritickejšie faktory jej konkurencieschopnosti. SR je ale pre zahraničných investorov atraktívnou destináciou z dôvodu podmienok cezhraničného obchodovania, pružnej registrácie majetku, prístupu k získaniu úveru a k elektrickej sieti. Hlavnými slabými stránkami v oblasti inovácií a inovačnej politiky, na ktoré je vo vládnej politike reagovať, sú relatívne nízke celkové verejné výdavky na vzdelávanie, relatívne nízko hodnotená kvalita najlepších troch univerzít, nedostatočná elektronizácia verejnej správy a jej použiteľnosť, relatívne slabá ochrana minoritných investorov, relatívne nízka trhová kapitalizácia, pomerne málo rozšírené financovanie rizikovým kapitálom, relatívne nízky podiel „joint venture“ a strategických podnikových aliancií, relatívne nízky podiel príjmov z poplatkov za využívanie duševného vlastníctva. Jedným z hlavných predpokladov pre zvýšenie inovačnej výkonnosti je preto systémová podpora rozvoja ľudského kapitálu a podpora vedy a výskumu.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

Okrem klasických rastových faktorov kapitál a práca sú v krajinách EÚ hlavnými hybnými silami rastu celkovej produktivity práce (TFP) a konkurencieschopnosti národných ekonomík úroveň technologickej pripravenosti krajín, vyššie vzdelávanie a tréning či úroveň kreativity v príslušnej krajine. Čiastočne aj úroveň talentov a platenie daní. TFP v SR rastie nadpriemerným tempom, dlhodobou udržateľnou konvergencia rastu bude ale daná schopnosťou tvorby prebytku obchodnej bilancie. Významný vplyv vyšších cien energií pre firmy v SR na ich exportnú výkonnosť sa nepotvrdil. Rast a schopnosť prežitia/zlyhania firiem SR ovplyvňujú okrem finančných premenných aj nefinančné premenné (veľkosť, vek, právna forma a priemyselný sektor). Pravdepodobnostnými modelmi zlyhania/prežitia firiem sa preukázalo, že vstup zahraničných spoluvlastníkov už neprináša pre prežitie malých a stredných firiem taký efekt, ako tomu bolo po vstupe SR do EÚ. Firmy s vyššou TFP sú menej náchylné na zlyhanie. Rodová diverzita a vzdelanie členov riadiacich orgánov firiem má pozitívny efekt na ich prežitie na trhu. Slovensko zaostáva v rámci krajín EÚ v oblasti tvorby a koordinácie verejných politík, v oblasti kvality fungovania štátnej, verejnej služby a jej stability, podnikateľské prostredie sa javí ako preregulované, dostupnosť k verejným informáciám sa ukázala ako nedostatočná. Kvalita a efektívnosť verejných inštitúcií, inovačná schopnosť a aktivita, výdavky na výskum, vývoj a inovácie patria v SR medzi najkritickejšie faktory jej konkurencieschopnosti. SR je ale pre zahraničných investorov atraktívnou destináciou z dôvodu podmienok cezhraničného obchodovania, pružnej registrácie majetku, prístupu k získaniu úveru a k elektrickej sieti.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

In addition to the classical growth factors of capital and labor, the main drivers of growth in total factor (TFP) and the competitiveness of national economies are the technological readiness of country, higher education and training, the level of creativity in the country. Partially also the level of talent and paying taxes. TFP in Slovakia is growing at an above-average rate, but long-term sustainable convergence of growth will be given by the ability to generate surplus of trade balance. The significant impact of higher energy prices for companies in Slovakia on their export performance has not been confirmed. In addition to financial variables, the growth and survival / failure of Slovak companies are also affected by non-financial variables (size, age, legal form and industrial sector). The using of probability models for firms failure / survival have shown that the entry of foreign co-owners no longer has the same positive effect on the survival of small and medium-sized companies as it did after Slovakia's accession to the EU. Firms with higher TFPs are less prone to failure. Gender diversity and the education of board members have a positive effect on their market survival. Slovakia is lagging behind in the EU countries in the area of public policy creation and coordination, in the quality of the functioning of the state, public service and its stability, the business environment seems to be overregulated, accessibility to public information has proved insufficient. The quality and efficiency of public institutions, innovation capacity and activity, spending on research, development and innovation are among the most critical factors of competitiveness of Slovakia. However, Slovakia is an attractive destination for foreign investors due to the conditions of cross-border trading, flexible registration of property, access to obtaining credit and to the electricity network.